

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

“ _____ ” _____ 20 ____ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Країнознавство
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 Міжнародні відносини

спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини

освітня програма Міжнародні економічні відносини; Міжнародна логістика і митна справа

спеціалізація _____

вид дисципліни обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)

“28” серпня 2018 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)
Старший викладач Коваленко Р.С.

Програму схвалено на засіданні кафедри

міжнародних економічних відносин

Протокол від “28” серпня 2018 року, протокол № 1

Завідувач кафедри Н.А.Казакова

(підпис)

Н.А. Казакова

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “28” серпня 2018 року, протокол № 1

Голова методичної комісії Л. І. Григорова-Беренда

(підпис)

Л. І. Григорова-Беренда

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “ Країнознавство ” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

бакалавра

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напрямку) 292 - міжнародні економічні відносини
освітні програми міжнародні економічні відносини, міжнародна логістика і митна справа

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Мета: формування розуміння сучасних тенденцій в управлінських, функціонально-галузевих, територіальних структурах та зовнішньоекономічних комплексах держав різних типів; формування вміння науково узагальнювати та обґрунтовувати фактичний матеріал.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- Надання студентам ґрунтових та систематичних знань щодо історії, демографії, економіки, політичного устрою країн світу.
- Ознайомити студентів з природно-ресурсними та виробничим потенціалом, історично-традиційною та набутою спеціалізацією виробництва різних держав.
- Узагальнити та розвинути знання з географії, історії, літератури різних країн.
- Сформувати систему знань щодо особливостей розвитку культури та традицій різних держав.
- Сформувати здатність аналізувати історичні корені виникнення конкретних ситуацій в міжнародних відносинах України з іншими країнами світу.

1.3. Кількість кредитів 11

1.4. Загальна кількість годин 330

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1,2-й	1,2-й
Лекції	
64 год.	36 год. 4 ауд + 14 дист (I) 4 ауд + 14 дист (II)
Практичні, семінарські заняття	
64 год.	год.
Лабораторні заняття	

год.	год.
Самостійна робота	
202 год.	294 год.
Індивідуальні завдання	
У т. ч. курсова робота 30 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

1. Структуру та форми державного управління в країнах сучасного світу.
2. Спеціалізацію та виробничий потенціал країн світу.
3. Особливості історичного та культурного розвитку країн.

вміти:

1. Реферувати спеціальну літературу.
2. Аналізувати літературу з різноманітних дисциплін щодо країнознавчої інформації.
3. Самостійно працювати зі спеціальною літературою.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Країни Європи та Росія (1 семестр)

Тема 1. Вступ до дисципліни: Мета та основні завдання курсу «Країнознавство». Джерела країнознавчої інформації. Методика роботи з картами і атласами.

Тема 2. Росія та її економічні райони (Північний, Північно-Західний, Центральний, Волго-Вятський, Центрально-Чорноземний, Поволзький, Північнокавказький, Уральський, Західносибірський, Східносибірський, Далекосхідний).

Тема 3. Польща і Білорусь

Тема 4. Чехія, Словаччина і Угорщина

Тема 5. Молдова, Румунія і Болгарія

Тема 6. Північна Європа (Великобританія, Ірландія, Данія, Швеція, Норвегія, Ісландія, Фінляндія, Естонія, Латвія, Литва)

Тема 7. Західна Європа (Німеччина, Франція, Швейцарія, Австрія, Нідерланди, Бельгія, Люксембург, Ліхтенштейн)

Тема 8. Південна Європа (Італія, Іспанія, Португалія, Греція, Кіпр, Мальта, Словенія, Хорватія, Боснія, Чорногорія, Сербія, Македонія, Косово, Албанія)

Розділ 2. Країни Азії, Африки та Америки (2 семестр)

Тема 9. Центральна Азія (Казахстан, Узбекистан, Киргизія, Таджикистан, Туркменістан, Афганістан, Іран)

Тема 10. Західна Азія (Грузія, Вірменія, Азербайджан, Туреччина, Ізраїль, арабські країни) і Північна Африка (Єгипет, Судан, Лівія, Туніс, Алжир, Марокко)

Тема 11. Східна Азія (Китай, Тайвань, Японія, Південна Корея, Північна Корея, Монголія)

Тема 12. Південна Азія (Пакистан, Індія, Непал, Бангладеш, Шрі-Ланка)

Тема 13. Південно-Східна Азія (М'янма, Таїланд, В'єтнам, Філіппіни, Індонезія, Малайзія, Сінгапур)

Тема 14. Північна Америка (Сполучені Штати Америки, Канада, Пуерто-Рико), Австралія та Океанія (Австралія, Нова Зеландія, Папуа–Нова Гвінея та інші)

Тема 15. Латинська Америка (Мексика, Гватемала, Куба, Гаїті, Ямайка та інші; Бразилія, Аргентина, Чилі, Уругвай, Андські країни)

Тема 16. Тропічна Африка (Нігерія, Гана, Сенегал, Камерун, Заїр, Ангола, Південно-Африканська республіка, Зімбабве, Ефіопія, Кенія, Уганда та інші)

У кожній темі лекційний матеріал містить таку інформацію:

а) Регіони: Склад і територія регіонів. Політико- та економіко-географічне положення. Природно-ресурсний потенціал. Загальна економіко-географічна характеристика. Особливості культурно-історичного і соціально-економічного розвитку. Прогнози економічного зростання. Місце регіону у міжнародному поділі праці.

б) Країни: Формування території і населення. Геополітичне положення. Культурно-історичні особливості. Політична система. Особливості розселення населення, його побуту і поведінки. Природно-ресурсний потенціал. Сучасні соціально-економічні проблеми. Структура господарства і його міжнародна спеціалізація. Особливості розміщення господарства. Зовнішні економічні зв'язки. Економічні райони. Головні міста.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	СРС		л	п	лаб	інд	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Країни Європи та Росія (1 семестр)												
Тема 1. Вступ до дисципліни	13	2	2			9	15	2				13
Тема 2. Росія	23	6	6			11	20	3				17
Тема 3. Польща і Білорусь	19	4	4			11	19	2				17
Тема 4. Чехія, Словаччина, Угорщина	19	4	4			11	19	2				17
Тема 5. Молдова, Румунія, Болгарія	19	4	4			11	19	2				17
Тема 6. Північна Європа	19	4	4			11	19	2				17
Тема 7. Західна Європа	19	4	4			11	20	3				17
Тема 8. Південна Європа	19	4	4			11	19	2				17
Разом за розділом 1	150	32	32			86	150	18				132
Розділ 2. Країни Азії, Африки та Америки (2 семестр)												
Тема 9. Західна Азія і Південна Африка	19	4	4			11	19	2				17
Тема 10. Центральна Азія	19	4	4			11	19	2				17
Тема 11. Східна Азія	19	4	4			11	21	3				18
Тема 12. Південна Азія	19	4	4			11	18	2				16
Тема 13. Південно-Східна Азія	19	4	4			11	18	2				16
Тема 14. Північна Америка, Австралія і Океанія	19	4	4			11	18	3				16
Тема 15. Латинська Америка	19	4	4			10	18	2				16
Тема 16. Тропічна Африка	19	4	4			10	18	2				16
Індивідуальне науково-дослідне завдання – курсова робота	30					30	30					30
Разом за розділом 2	180	32	32			116	180	18				162
Усього годин	330	64	64			202	330	36				294

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до дисципліни:	4
2	Тема 2. Росія та її економічні райони	4
3	Тема 3. Польща і Білорусь	4
4	Тема 4. Чехія, Словаччина і Угорщина	4
5	Тема 5. Молдова, Румунія і Болгарія	4
6	Тема 6. Північна Європа	4
7	Тема 7. Західна Європа	4
8	Тема 8. Південна Європа	4
9	Тема 9. Західна Азія і Північна Африка	4
10	Тема 10. Центральна Азія	4
11	Тема 11. Східна Азія	4
12	Тема 12. Південна Азія	4
13	Тема 13. Південно-Східна Азія	4
14	Тема 14. Північна Америка, Австралія та Океанія	4
15	Тема 15. Латинська Америка	4
16	Тема 16. Тропічна Африка	4
	Разом:	64

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Виконання завдань в робочому зошиті з теми 1	9
2	Виконання завдань в робочому зошиті з теми 2	11
3	Виконання завдань в робочому зошиті з теми 3	11
4	Виконання завдань в робочому зошиті з теми 4	11
5	Виконання завдань в робочому зошиті з теми 5	11
6	Виконання завдань в робочому зошиті з теми 6	11
7	Виконання завдань в робочому зошиті з теми 7	11
8	Виконання завдань в робочому зошиті з теми 8	11
9	Виконання завдань в робочому зошиті з теми 9	11
10	Виконання завдань в робочому зошиті з теми 10	11
11	Виконання завдань в робочому зошиті з теми 11	11
12	Виконання завдань в робочому зошиті з теми 12	11
13	Виконання завдань в робочому зошиті з теми 13	11
14	Виконання завдань в робочому зошиті з теми 14	11
15	Виконання завдань в робочому зошиті з теми 15	10
16	Виконання завдань в робочому зошиті з теми 16	10
17	Підготовка і написання курсової роботи	30
	Разом:	202

6. Індивідуальні завдання

Курсова робота з країнознавства на тему «Соціально-економічна характеристика країни (на прикладі конкретної країни).

Об'єкт роботи — країна світу — призначається викладачем. Робота оцінюється в межах поточного контролю.

Робота виконується по стандартному плану і повинна містити розділи:

1. Характерні особливості соціально-економічного розвитку країни (основні макроекономічні показники, фактори та динаміка економічного росту, стратегія економічного розвитку);

2. Аналіз сучасного стану економічного розвитку країни (особливості галузевої структури економіки, структура зовнішньої торгівлі, зовнішні інвестиції та заборгованість, конкурентоспроможність і міжнародне співробітництво);

3. Основні показники рівня та якості життя населення країни (доходи, структура споживання, природний рух і міграції, сімейна структура, аборти і розлучення, злочинність, вільний час, тощо).

Курсова робота виконується відповідно до методичних вказівок: Грицак Ю. П. Країнознавство: методичні рекомендації до виконання курсової роботи / для студентів спеціальності 056 «Міжнародні економічні відносини»; перший (бакалаврський) рівень вищої освіти / Ю. П. Грицак, С. А. Касьян, Р. С. Коваленко.— Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 64 с.

7. Методи контролю

Оцінка з дисципліни визначається з урахуванням результатів поточної навчальної діяльності студента та оцінок засвоєння ним окремих модулів відповідно до **Положення про рейтингову систему оцінки навчальної діяльності студентів ВМ(Ф)НЗ України.**

8. Схема нарахування балів

Структура та складові підсумкових оцінок з дисципліни:

Розділ 1: поточний контроль = 60 балів, підсумковий контроль (залік) = 40 балів;

Розділ 2: поточний контроль = 30 балів, курсова робота = 30 балів, підсумковий контроль (екзамен) = 40 балів.

Залік – 1 семестр

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання <i>Розділ 1</i>								Залікова робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
60								40	100

Поточний контроль:

Виконання завдань в робочому зошиті – 60 балів

Робочий зошит з критеріями оцінки кожної теми додається.

Підсумковий контроль 40 балів, в т. ч:

Заповнення контурної карти – 20 б (40 позначень x 0,5 б).

Тестові завдання – 20 б (20x1).

Контурна карта до заліку та тестові завдання додаються

Екзамен – 2 семестр

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання <i>Розділ 2</i>								Індивідуальне завдання	Екзамен	Сума
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16			
30								курсова 30	40	100

T1, T2 ... T16 – теми розділів.

Поточний контроль:

Виконання завдань в робочому зошиті – 30 балів

Робочий зошит з критеріями оцінки кожної теми додається.

Підсумковий контроль 40 балів, в т. ч:

Теоретичні питання 20 б (2х10)

Тестові завдання – 20 б (20х1).

Питання до іспиту та тестові завдання додаються

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література**Основна література**

1. Безуглий В.В., Козинець С.В. Регіональна економічна та соціальна географія світу: Посібник. – К.: Академія, 2003. – 633 с.
2. Блїй де Г., Муллер Л., Шаблій О. Географія: світи, регіони, концепти: Пер. з англ. – К.: Либідь, 2004. – 740 с.
3. Газін Б.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1945-2002): Навч. посіб. – К.: Либідь, 2004. – 624 с.
4. Газін Б.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1918-1945). – К.: Слово. 2003. – 472 с.
5. Дахно І.І., Тимофієв С.М. Країни світу: Довідник. – К.: МАЛА, 2005. – 603 с.
6. XX век: Явления века. Страны. Люди: Краткая ист. энцикл.: В 2 т. – М.: Наука, 2002. – Т. 2. – 502 с.
7. Дорошевский М.В., Мысливец Г.В. Экономическая и социальная география мира: Учеб. пособие. – К.: МАУП, 2003. – 134 с.
8. Економіка зарубіжних країн / За ред. Ю.Г. Козака. В.В. Ковалевського, К.І. Ржепішевського. – К.: ЦНЛ, 2003. – 352 с.
9. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1945-2002). – Житомир: Фоліант, 2003. – 560 с.
10. Міжнародна економіка: Навч. посіб. / За ред. Ю.Г Козак, В.В. Ковалевський. К.І. Ржепішевський – К.: ЦНЛ, 2004. – 672 с.
11. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1930–2000-ті рр.): Підручник / В.А. Манжола. М.М. Білоусов, Л.Ф. Гайдуков та ін. – К.: Либідь, 2001. – 622 с.
12. Страноведение: Учеб. пособие / П.И. Рогач и др. – Минск: БГЭУ, 2003. – 284 с.
13. Страны. Народы. Цивилизации / Гл. ред. М.Д. Аксенова. – М.: Аванта+, 2002. – 704 с.

14. Ушакова Н.Г., Помінова І.І. Соціально-економічні типи країн: Навч. посіб. – К.: Професіонал, 2004. – 304 с.
15. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. – К.: Либідь, 2000. – 416 с.
16. Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны / Под ред. С.Б. Лаврова, Н.В. Каледина. – М.: Гардарики, 2002. – 928 с.

Допоміжна література

1. Алексеев А.И., Колосов В.А. Россия: социально-экономическая география: учеб. Пособие. – М., Новый хронограф, 2013. – 708 с.
2. Барановский Л.С., Козикис Д.Д. Канада. Австралия. Новая Зеландия. – Минск: Вышэйш. шк., 2003. – 368 с.
3. Бірдап С.С. Флорін Д. Географія США. – К., 2000. – 203 с.
4. Бойко Н. А. Экономическая и социальная география: Учеб. пособие. – К.: КНЕУ, 2002. – 216 с.
5. Дахно І.І., Бовтрук Ю.А. Міжнародна економіка: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2002. – 216 с.
6. Дейвіс Н. Європа. Історія. – К.: Основи. 2000. – 1464 с.
7. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посіб. / За ред. Л.Т. Левчук. – К.: Либідь, 2000. – 520 с.
8. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності / А.С. Філіпенко, В.С. Булкін, М.А. Дудченко та ін. – К.: Знання України, 2004. – 304 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Central Intelligence Agency: The World Factbook URL: <http://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html>
2. Organisation for economic cooperation and development URL: <http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode>
3. Міждержавний статистичний комітет Співдружності Незалежних Держав URL: <http://www.cisstat>.
4. Міжнародна торгова палата URL: <http://www.iccwbo.org>
5. Міжнародний валютний фонд URL: <http://www.imf.org>
6. Міністерство закордонних справ України URL: <http://www.mfa.gov.ua>.
7. Організація об'єднаних націй URL: <http://www.un.org>
8. Організація економічного розвитку URL: <http://www.oecd>.
9. Портал Європейського Союзу URL: <http://europa.eu>
10. Світова організація торгівлі URL: <http://www.wto.org>
11. Світовий Банк URL: <http://www.worldbank.org>.

Методичне забезпечення

1. Грицак Ю. П. Країнознавство: методичні рекомендації до виконання курсової роботи / для студентів спеціальності 056 «Міжнародні економічні відносини»; перший (бакалаврський) рівень вищої освіти / Ю. П. Грицак, С. А. Касьян, Р. С. Коваленко. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 64 с.
2. Социально-экономические типы стран. Пособие для студентов и учителей / Грицак Ю.П. – Харьков: Экограф, 1998 – Режим доступа: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/5765>
3. Уровни социально-экономического развития и типы стран: Задания для практической и самостоятельной работы / Грицак Ю.П. – Харьков: ХНУ имени В.Н.

- Каразина, 2010. – 32 стр. методичні вказівки – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/5766>;
<http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/11966>
4. Цивилизации и страны на карте мира. Учебное пособие по курсу «История и география мировых цивилизаций» / Грицак Ю.П. – Харьков, Экограф, 1999. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/5767>
 5. Цивилизации мира: Задания для практической и самостоятельной работы / Грицак Ю.П. – Харьков: ХНУ им. В.Н. Каразина, 2015. – 16 стр. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/10697>
 6. Экономическое развитие современной цивилизации: зачетная контрольная работа и методические рекомендации для студентов 5 курса / Грицак Ю.П. – Харьков: ХНУ им. В.Н. Каразина, 2013. – 24 стр. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/11974>
 7. Страноведение. Часть 1: Ведущие страны мира. Учебное пособие для экономических и географических специальностей / Грицак Ю.П. – Харьков, ХНУ им. Каразина, 2000. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/5770>
 8. Страноведение: Задания для практической и самостоятельной работы. Все регионы мира / Грицак Ю.П. – Харьков: ХНУ им. В.Н. Каразина, 2004. – 72 с. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/10380>
 9. Курсовая работа по экономике стран регионов мира: Методические указания для студентов направления подготовки 6.030201 «Международные экономические отношения» / Грицак Ю.П., Коваленко Р.С. – Харьков: ХНУ им. В.Н. Каразина, 2014. – 40 с. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/11956>
 10. Курсова робота з дисципліни «Країнознавство»: методичні рекомендації до виконання для студентів напряму підготовки 6.030203 «Міжнародні економічні відносини» (3-тє вид., перероб. і доп.) / Грицак Ю.П., Касьян С.А., Коваленко Р.С. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. – 40 с. методичні вказівки – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/11957>
 11. Страноведение: Задания для практической и самостоятельной работы. Все регионы мира / Грицак Ю.П. – Харьков: ХНУ им. В.Н. Каразина, 2015. – 52 с. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/11960>
 12. Страноведение: Задания для практической и самостоятельной работы. Часть 1: Европа, Россия, Ближний и Средний Восток / Грицак Ю.П., Коваленко Р.С. – 3-е изд., доп. – Харьков: ХНУ им. В.Н. Каразина, 2015. – 74 стр. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/11961>
 13. Страноведение: Задания для практической и самостоятельной работы. Часть 2: Азия, Америка, Африка и Океания – 3-е изд., доп / Грицак Ю.П., Коваленко Р.С. – Харьков: ХНУ им. В.Н. Каразина, 2015. – 74 с. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/11962>
 14. Европа и Россия: методические материалы по дисциплине «Страноведение» (часть 1) / Грицак Ю.П. – Харьков: ХНУ им. В.Н. Каразина, 2015. – 24 с. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/11963>
 15. Азия, Африка, Америка и Океания: методические материалы по дисциплине «Страноведение» (часть 2) / Грицак Ю.П. – Харьков: ХНУ им. В.Н. Каразина, 2015. – 36 с. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/11964>